

Petra v Reko, so na Dunaj poklicani, in ker se bojo nek tudi vse priprave za to delo po očitni dražbi prodale, nam je zginila tudi zadnja iskrica upanja, da bi utegnili železnico v naš kraj dobiti.

Iz Koroškega. Veselo novico imam danes priobčiti. Za knezoškofa kerške (Gurker) škofije smo dobili obče znanoga in obče ljubljeno gosp. Valentina Wiery-a, doktorja svetoga bogoslovstva, rojenoga v Koroškej, spisovalca nemškega in slovenskega. Bili so popred za duhovnika (spirituala) v celovškem bogoslovskem semenišču, zatem za korarja labudske diecese, in zadnjič za korarja v Solnogradu, kjer so si po svojej blagosti i visokoj učnosti pridobili serca vseh. Za škofa kerškega so jih posvečevali v Solnogradu letos 21. novembra, in vse v Koroški se je veselilo prihoda novoposvečenoga knezoškofa. Mnogo duhovnikov, odbor mestne celovške oblasti in mnogo gospôde se je peljalo Njim 4. decembra naproti do Velkovca (Völkermarkt) sprejemati Jih. V Celovcu Jih je dočakala pred škofijskom gradom množica ljudstva, pri vratih grada pa 75 let stara mati svetloga knezoškofa. Milo je bilo viditi, ko so svetli knezoškof tam svojo mater objeli. Slovesno upeljevanje novoposvečenoga knezoškofa v glavno njegovo cerkev je bilo 8. decembra; zbralo se je v cerkvi sv. Duha v Celovcu več od 70 duhovnikov, najvišje oblasti svetovne in vojaške in odtod je šel svečani sprovod v glavno cerkev svetih apostelnov Petra in Pavla; na obeh straneh sprovida je stala vojaščina v častnej paradi, sila ljudstva se je naleгла iz mesta in iz dežele, od vseh oken vseh hiš, kjer je šel sprovod, su povešali koverje (Teppich) na znamenje veselja. Ta svečanost je bila vse nekako serčnejša in veselejša kakor so ne redko samo službene svečanosti. Po dokončani službi Božji je bila gospodska gostija, zvečer je bila velika baklada, pri kateri je vojaška muzika pesni delala. Za to svečanost so Slovenci izdali in razdelili krasno tiskano slavivno pesmarico z deveterimi samo slovenskimi pesmami na čast novomu knezoškofu pod naslovom:

Prečastitemu visokoučenemu in svitlemu
gospodu gospodu

Valentinu Wiery,

doktorju sv. bogoslovstva, častnemu korarju Lavantinskemu itd. itd.
škofu kerškemu in knezu avstrijskemu
koroški Slovenci.

Svetli knezoškof so izdali tudi pastirski list. Do sadaj se je dajalo nam Slovencom v kerški škofiji vse samo v nemščini in nič po slovensko. Pogosto smo se ozirali žalostni na srečnejši bratre Slovence v bližnjih škofijah, kateri dobivljajo take stvari v svojem milom materinskem jeziku, žalostni res smo se ozirali, ker nas do sadaj taka sreča nikdar ni doletela — pa kakor jasen blisk je švignula radostna novica po našej slovenskoj strani: Naš ljubleni svetli knezoškof so izdali pastirski list tudi v našem materinskem slovenskem jeziku; zato glasno Slovenci koroški zakličemo: Slava Valentinu svetlomu knezoškofu našemu! Slava! Majar.

Iz Ljubljane. Slišali smo, da bode Vodnikov „Album“ do njegovega godú gotov; pošiljanje prvotiskov do njih pisateljev v popravo (korekturo) mudí delo zeló. — Slovensko slovstvo bo kmali pomnoženo z novimi, zeló potrebnimi bukvami porodostlovja; dodelan je namreč že 1. del (9 pól) tega nauka za babice slovenske, ki ga spisuje naš častiti gospod prof. dr. Valenta. Odlikuje se to delo memo vseh drugih ne le v tem, da se babištvo (Hebammenkunde) razlaga po najnovejših skušnjah porodostlovja, temuč tudi v tem, da zapopada vse tiste nauke na drobno, katerih babica ravno kot djanska pomočnica pri materah in novorojenčkih najbolj potrebuje; jezik je lepo po domače osnovan in razumljiv; tehnični izrazi (in to je v znanstvenih bukvah prevažna reč) so dobro izvoljeni in v soglasju s tem, kar je naše slovensko slovstvo

poslednje leta na tem polji iznova ustvariti moglo; verh vsega tega so anatomični nauki razjasnjeni z ličnimi in natančnimi podobami iz tiskarnice Blaznikove, ktere bojo veliko polajšale razumenje te umetnosti. Celo delo bo v kratkem dodelano; vsem šolam po Slovenskem in gotovo tudi v Zagrebu bo ravno tako dobro došlo kakor babicam vsem, ktere se pečajo v mestih in po kmetih s tem opravilom.

Novičar iz raznih krajev.

Iz Dunaja. Sliši se, da so presvitli cesar 2. dan t. m. novo občinsko (srenjsko) postavo poterdili. Koliko je gotovega na tej novici, bomo kmali zvedili.

— V kratkem je pričakovati važnih naredb za končno uravnavo dnarstvenih zadev v našem cesarstvu; sliši se namreč, da dunajska banka vprihodnje ne bo več v tisti ozki zvezi z deržavnim (cesarskim) dnarstvom, ampak da bode sama svoja in samostojna.

— Sliši se, da se bodo vprihodnje magistratom izročile obravnave zapuščin; pripomožni jim bodo notarji.

— Na c. kr. dunajsko-teržaški železnici se začne ob novem letu nova tarifa na podlagi colne teže in po novem dnarju. Osebe bodo plačevale za vsako miljo pota na berzovlaku 43 kr. v I., 32 kr. pa v II. razredu, — na navadnem tako imenovanem poštnem vozu 36 kr. v I., 27 kr. v II. in 18 kr. v III. razredu. Tudi posebni vlaki se morejo najemati. Od blaga se plačuje za miljo in colni cent v I. razredu $1\frac{7}{10}$ kr., v II. razredu $2\frac{6}{10}$ kr. in v III. razredu $3\frac{5}{10}$ kr. Blago se bo sploh razredovalo kakor doslej; od oglja, žita, krompirja, sočivja, železa, lesa za stavbe, cvilha, platna za jadra, in od kolonijalnega blaga, ki gré iz Tersta ali Reke na Dunaj, se bo pa manj plačevalo.

— 15. t. m. se je pervikrat začela vožnja za ljudi po železnici med Dunajem in Lincom; vožnja za blago se bo začela po novem letu.

— Te dni je prišel „zakonik za Černo goro in Berdo“ na Dunaji v nemški prestavi na svetlo; obsega samo 95 paragrafov.

Iz Galicije. 11. t. m. so pokopali v Lvovu prečast. gosp. Samuela Cirila viteza Štefanoviča, jermenskega metropolita in nadškofa, kateri je umerl po kratki bolezni 107 let star; bil je 84 let duhoven, višji škof pa 26 let. To leto so umerli v Lvovu trije višji škofje, in sicer je umerl mesca januarja rusinski nadškof in kardinal Levicki, mesca julija katoliški nadškof vitez Baranekki, tretjega so pa pokopali ta mesec. Namesti treh nadškofov ni zdaj v Lvovu nobenega.

Iz vojaške krajine. Razbojnika Petro Popovića, kateri je bil več let strah in groza Turku in je nedavnej iz Bosne v naše cesarstvo pribežal, je ujel 29. novembra nek graničar v svoji hiši; odpeljali so ga v Petrinjo. Pravijo, da so Turki obljubili 300 cekinov tistemu, kateri ga zasači.

Iz serbske vojvodine. Po Temešvaru se je zatrošila govorica, da se ima vojvodina serbska s temeškim Banatom sopet z Ogerskim zediniti.

Iz Rusije. Nikanor Njegoš, metropolit Černe gore in Berde, kateri je šel v Petrograd škofovsko posvečenje prejet, je bil ondi serčno sprejet od duhovšine in od ljudstva, zlasti pa od carove rodbine. Bil je pred carom, carinjo in careviči; car mu ni le zagotovil samo velike podpore, privolil mu je tudi dnarjev za Černo goro pobirati; vernil se bo metropolit zavoljo tega čez Moskvo in Kiev. V nagovoru zastran poberanja milodarov razglašenem je stiska Černe gore živo živo popisana; med drugim je v tem nagovoru tudi povedano, da je bila za Černogorce v poslednji vojski taka sila, da so mogli pismenke svoje tiskarnice v kugle za strelivo prelivati, — da hrepené podučeni biti, da pa nimajo ne cerkev, ne šol, ne bukvarnic, in da se nadjajo, teh pomočkov národne omike pri svojih so-

verniki dobiti. Nabrani dnarji bodo po ukazu rusovske vlade v Rusii ostali, obresti pa se jim bodo v Černo goro pošiljale.

— Deržavnemu svetovavstvu je osnova nove postave predložena, po kateri bo smelo tiskarstvo svobodneje se gibati in ne bo več prepovedano, deržavnih reči v domačih časnikih pretresati. Tudi v Rusii tedaj začenjajo spoznavati, da odkritoserčno presojevanje važniših domačih zadev ne more vladi v škodo biti.

— Materi cesarici, od ktere smo zadnjič povedali, da je hudo zbolela, je spet odleglo.

— „Gosp. list“ oglašja to-le o ceni jedi in pijače v Rusii: Jedila so na Rusovskem sploh po ceni; en funt (malo manj od našega) posebno dobrega mesa govejega, svinjskega in koštrunovega velja v Moskvi in Petrogradu 10 kopékov (64 kop. je toliko kot 60 kr. srebra), teletnine 12 kop., masla in putra 18 kop. Za tri kopeke dobiš 3 — 4 jajca. Dve stvari za vsakdanjo potrebo ste pa drage, namreč pijača in sadje. Navadno se pije francozko vino; najceneje je po 60 kopékov; sploh se mora plačati za en polič 80 do 100 kop. ali skoraj en sreberen rubelj. Imel sem priliko v Moskvi piti vino iz okolice zagrebške, namreč iz Bukovca. Rusi sami so rekli, da je naše vino bolje od onega, ktero plačujejo po rubelju. En sam pot sem pil rusovsko vino in sicer krimsko, bilo je jako dobro, našemu dalmatincu slično, in veljal je polič 35 kopékov. Sploh se pije malo vina v Rusii. Ol (pivo) je dobro in velja polič 14—18 kop. Največ pije narod čaja in sicer brez ruma in le z nekoliko cukra; kozarec čaja velja v gostivnicah 10 kop. Kave (kofeta) se manj pije in velja kozarec v kavarnah tudi 10 kop., s smetano in kruhom pa 20 kop. Kruh tudi ni drag; prodajajo se 3 verste kruha, vès pšeničen, vès ržen in iz mešanega žita. Puranov v Rusii nimajo, toliko več imajo pa divjačine in rib. Še se pije kvas in med (medica); kvas je kislja pijača, kakor limonada brez cukra, med pa tudi s cukrom; kvasa in meda je več verst. Kozarec prostega kvasa in meda, ki se po ulicah prodaja, velja 1 — 2 kop., za kozarec dobrega meda se mora tudi po 10 kop. plačati. Sadje, ktero se vozi iz Francozkega po morji, je jako drago; 1 funt grojzdja velja v začetku 1 srebern rubelj (1 fl. 30 kr.), pozneje mu odjenja cena na 30 kop.; — ena lepa hruška velja 10 — 15 kop.; najslabejih jabelk velja eno 2 kop. Mnogo se vidi na Rusovskem ananasov, al eden velja po 5 rubeljnov. — Za sobe se mora v velikih gostivnicah v glavnih mestih po 3 do 6 fl. na dan plačati; enako je jedilo v njih drago; v manjih gostivnicah se dobí obed s 4 jedmi za 40 kop. — Obleka in obutva je tudi draga; v velikih mestih Rusije velja par čevljev 6 do 10 rubeljnov, nogovice so po 8 do 10, suknje po 28 do 40, črni klobuki po 8 do 10 rubeljnov srebernih.

Iz Italije. Omenili smo, da so prišle rimski vladi pisma v roke, iz katerih se je zvedilo, da se res francozki skrivni opravielniki prizadevajo, na Laškem prekucije podpihati. To je res; pa ne rimski, ampak napolitanski vladi so prišle take pisma v roke, ktera jih je poslala potem rimski in avstrijski vladi na znanje.

— Bolehni pruski kralj se bode s kraljico 23. dan t. m. v Rim odpeljal, kjer misli čez zimo ostati in prebojenja pričakovati pod milejšim nebom laškim. Sv. oče papež ga bojo, kakor se sliši, prav prijazno sprejeli.

Iz Nemškega. Iz Berlina. Deržavni zbor se bo skorajda 12. januarja začel. Vlada je oklicala, da bodo katoličani in protestanti enake pravice vživali in da se tega pravila bode zvesto deržala.

Iz Francozkega. Veliki knez ruski Konstantin je bil v Tulonu in bo šel te dni od ondod v Pariz francozkega cesarja obiskat. Od tod gré v luko Villa franko, ktero je nedavnej rusovska vlada kupila; kneza spremljajo

malarji in pesniki; povestničar Grigorović bo popisal celo potovanje.

— Francozka vlada misli rajnemu cesarju Napoleonu I. na otoku sv. Helenskem veličasten spomenik postaviti, ki bo proti morju obrnjen.

— Montalembertova pravda pride 21. dan t. m. pred višjo sodnijo. Berryer in Dufaure ga bota zagovarjala. Vse radovedno pričakuje, kako se bode izmotal ta klopčič.

Iz Angležkega. Kar se je že zdavnej namerjalo, pa je dosihmal vselej spodletelo, se pripravlja vnovič: namreč prenarediti postavo za volitev poslancov v spodnjo in zgornjo zbornico deržavnega zbora, ker stara postava ni primerna več dandanašnjim časom in je potreba nove postave dosti spoznana. Al svobodnoljubni Angleži ne prekucnejo nikoli na vrat na nos starih navad; z dobrim pomislkom postopajo naprej, naglice ne poznajo. Za to bo tudi o ti prenarabi dosti vode preteklo, preden bojo Angleži volili po novih pravilih. V undanjem ljudskem zboru je sicer veljavni Bright strune gotovo presilno nategnil in novi napravi morebiti več škodoval kakor koristil, ker je prestrašil možake starega zakona. Mesca svečana se bo začel deržavni zbor v Londonu; vidili bomo takrat, kaj bode.

— Na Irskem se neka prekucijska stranka oglašja pod imenom „Tenis“; zaperli so že več deležnikov, delavcov, pa tudi mladih ljudi gosposkega stanú.

Iz Černe gore. Mesca svečana ali sušca pričakuje knez černogorski, da mu bo njegova žena Darinka prvo detice povila.

Iz Turškega. Mesca novembra so izsledili v Carigradu naklep zoper življenje sultanovo, in sicer malo pred, ko je imela hudobna namera se doveršiti. Več ko 30 zarotnikov so zaperli, ki so nek obstali, da so hotli sultana zavoljo tega s poti spraviti, ker ne vlada po predpisih korana in ga je volja vsem svojim podložnikom enake pravice dodeliti. Namen zarotnikov je bil, podkop s strelnim prahom zažgati in tako sultanovo življenje končati.

Iz Moldove in Valahije. Volitve uzrokujejo še vedno veliko rogoviljenja. Vsaka stran se napenja kakor kolj se more, svoj namen doseči. V Valahii jih je že več imenovanih, katerim bi se gospodarska suknja najbolj podala; najimenitnejši med njimi so knez Barbu Stirbey, Bibesco in Kantacuzeno. V Moldovi knez Mihael Sturdza nosi zvonec.

Koledva.

Kerška narodna.

Oj nevojni ti grišnice,
Isu-Krstov odvetnice!
Za te Isus trpel muku,
Da nedelaš v pakli buku;
A ti za-to niš nehaješ,
Nego vragu dušo daješ!
Nebeski ti sudoc priti,
Moraš znati, da ti je umriti,
Da ti ni totu vazda biti,
Da te čeka smrt nemila,
Ká nikomur ni prostila,
Niti staru niti mladu,
Ni ubogu ni bogatu.
Nisi znala onu kosu,
Ká ée stisnut lica k nosu.

Da ti bude ta odluka,
Da ju trpiš vse do vika:
Strašne muky vse su gore,
Pomoč jim se več nemore.
Oj nevoljna grišna dušo!
Čo si smrtno sogrišila,
I Boga si uvridila?
Kad si jala, kad si pila,
Bogu nisi zahvalila,
Ni molila ni postila,
Nisi k maši rad' hodila!
Ogonj, sumpor postija tvoja,
Glad i žeja, hrana tvoja!
Sada Isuse budi hvaljen
Po vse viky vikov. Amen!
Zapisal J. Črnčić.

Darovi za Vodnikov spominek.

Gospod Jan. Kurnik, kaplan v Armežu . . .	1 fl. — kr.
„ Jož. Ferenč, kaplan pri St. Ivanu . . .	1 „ — „
„ Anton Bračić, podžupnik v Lučah . . .	— „ 20 „
„ Žlicarjev, dijak v Celji	1 „ — „